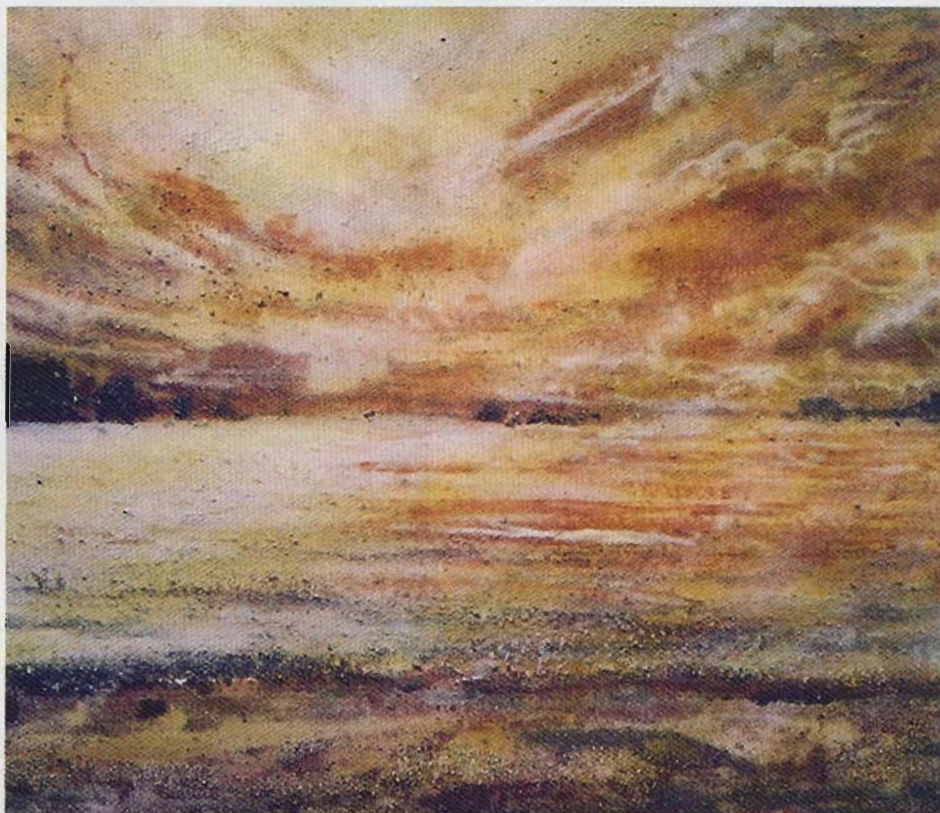

Zand erover bij schilderes

Iedereen kent zand. In onze kindertijd bakten we taartjes in de zandbak en bouwden zandkastelen op het strand, later leerden we zand kennen in relatie tot de betonindustrie, in de infrastructuur en in bouwstenen. Kunstenaar Judith Dubois heeft een passie voor zand: zij maakt er schilderijen van.

De bodem is letterlijk het fundament onder ons bestaan. Zonder bodem zijn geen bebouwing en infrastructuur mogelijk, maar ook natuur en landbouw vinden met voeten, poten en wortels houvast in de bodem. De bodem is opgebouwd uit een mengsel van bodemdeeltjes, organische stof, vloeistoffen en gassen. Een van de bodemdeeltjes is zand, een korrelig afbraakmateriaal van gesteenten, dat in Nederland meestal voorkomt met silt, klei en grind. Even zo goed kan het schelpen en organische resten van bijvoorbeeld blad, riet en hout bevatten. Zand is een middel tegen gladheid, met zand kan je schoonmaken. Denk aan zandstralen en aan oma's rijtje zand, zeep, soda. Maar zand is meer, het is onmisbaar bij het maken van glas en het vormt de basis voor computerchips. We weten dat er rivier-, zee- en woestijnzand bestaat en dat zand uit veel verschillende kleuren bestaat. Behalve deze praktische toepassingen speelt zand ook een rol in de kunst; zandsculpturen zijn alom bekend. Duizenden jaren vóór Christus waren de Egyptenaren al met deze zandige kunstvorm in de weer. Zij bouwden enorme sculpturen, volwassen kunstzinnige versies van de zandkastelen

uit onze kindertijd. Anno nu is de aandacht voor zandsculpturen groot. Op verschillende plaatsen in de wereld vinden jaarlijks zandsculptuurfestivals plaats. Maar er is meer op kunstzinnig vlak: schilderijen van zand. Kunstwerken die gemaakt worden met van nature gekleurd zand, aarde, mergel en soms zelfs lapis lazuli (een half-edelsteen met diepblauwe kleur). Oeroud lichtecht materiaal met tegelijkertijd sterke en zachte kleuren. Aan veel zandschilderijen komt geen spatje verf te pas. Kunstenaar Judith Dubois maakt zandschilderijen, betonfresco's (muurschilderingen), trompe l'oeil muurschilderingen, portretten en kunstige meubels.

Grijstinten van Nederland

Grijs in verschillende nuances is de kleur van het Nederlandse zand met een wat bruinige variant in Zeeland. Met uitzondering van het Limburgse mergel, dat uit lichtgeel, gele oker en een zalmkleur bestaat, is het een wat pover uitgangspunt voor de kleurige zandschilderijen die Dubois maakt. Het begon allemaal in Californië toen de 41-jarige geboren Zuid-Hollandse met een hand-

vol pastelkrijtjes op weg was om kust en golven te schetsen. De sterke kleuren van het zand met glinsteringetjes fascineerden en daagden uit om er creatief mee aan de slag te gaan. Lijm was gauw gekocht en aan doeken geen gebrek. De aanzet tot wat zou uitgroeien tot prachtige zandschilderijen was gegeven. Van alle reizen werden en worden kleine potjes zand mee naar huis genomen. Gele oker, gebrande siëna en grijs tot diep zwart zand uit Californië, parelwit en warm

lichtroze van Curaçao en Bonaire, diep paars van la Palma en lila-achtige kleuren uit de omstreken van Barcelona. De nieuwste ontdekking, een prachtige diep groene zachte steensoort uit de Dolomieten.

Simpel ogende techniek

De techniek oogt simpel: schilderslinnen of houten panelen worden vlak neergelegd en vervolgens ingesmeerd met lijm; het

Zandkunstenaar Judith Dubois

schilderen met zand en aarde kan beginnen. Er wordt niet van te voren geschetst. Het moet dus óf in een keer goed, óf er moet een tweede laag lijm en zand worden aangebracht. Het zand wordt heel dun gestrooid; meerdere laagjes lijm en zand brengen dieptewerking in het schilderij. Als de gehele afbeelding klaar is, dekt een speciale lijm, die heel hard wordt en eeuwen meegaat, het schilderij af. De laatste stap is het afborstelen van loszittende zandkorreltjes. Zandschilderen geeft Judith Dubois dezelfde artistieke vrijheid als schilderen met acryl of olieverf, technieken die ze eveneens enthousiast beoefent.

Heden en verleden

Judith heeft lange tijd in Italië gewoond. Onmiddellijk dient zich dan de vraag aan welke meerwaarde het vaak koude en grijze Nederland biedt ten opzichte van het warmbloedige en uitbundige Italië. „Natuurlijk is Toscane heerlijk om er te wonen en werken. En Florence, levendig en gepassioneerd, vol bewegingen in landschap, leven en kleuren. Maar toch, Nederland inspireert me ook. Die prachtige Nederlandse luchten, de kuststreek, het duinenlandschap. Elke streek heeft zijn charme en al die fantastische landschappen, elk op zijn eigen manier, boeien me. Het daagt me telkens opnieuw

uit om een schilderij te maken van het landschap met de materialen van het landschap zelf. Zand en aarde zijn pure materialen. De prachtige kleuren en de wetenschap dat dit alles oeroud is, brengen een soort verwondering in me teweeg. In deze schilderijen kan ik mijn inspiratie en bewondering voor de oudheid kwijt. Zand en aarde verbinden het heden met het verleden. Het materiaal is vertrouwd en tegelijkertijd nieuw; bij elke lichtval veranderen de kleuren, toch blijft de basiskleur hetzelfde. De eerste schilderkunst is ontstaan uit natuurlijke pigmenten. Anno 2007 keer ik terug naar de roots van de schilderkunst.”